

04070, Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 2-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

2nd floor, 3 Borysoglibska str., Kyiv 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 15

**Про затвердження роз'яснення щодо порушень діючого законодавства
у разі прийняття протягом року після звільнення з органів прокуратури
доручень від клієнтів про здійснення захисту у
кримінальних провадженнях**

«14» лютого 2020 року

м. Київ

Рада адвокатів України, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо порушень діючого законодавства у разі прийняття протягом року після звільнення з органів прокуратури доручень від клієнтів про здійснення захисту у кримінальних провадженнях (додається).
2. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника, а також на офіційному веб-сайті Національної адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

І.В. Колесников

**Щодо порушень діючого законодавства
у разі прийняття протягом року після
звільнення з органів прокуратури
доручень від клієнтів про здійснення
захисту у кримінальних провадженнях**

Рада адвокатів України, розглянувши лист адвоката Лівочки П.В. від 17 січня 2020 року про надання роз'яснень щодо можливості порушення вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Правил адвокатської етики в разі прийняття протягом року після звільнення з прокуратури м. Києва доручень від клієнтів про здійснення захисту у кримінальних провадженнях, процесуальне керівництво та публічне обвинувачення у яких здійснюється прокурорами прокуратури м. Києва, місцевих прокуратур м. Києва, тощо, та інших пов'язаних із цим питань, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України, керуючись Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в межах компетенції зазначає наступне.

Ініційоване в зверненні питання має два аспекти (антикорупційна складова і питання адвокатської етики), кожен з яких потребує окремого правового вирішення.

Складова адвокатської етики врегульована Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон), Правилами адвокатської етики, затвердженими 09 червня 2017 року рішенням Звітно-виборного з'їзду адвокатів України 2017 року, зі змінами та доповненнями (далі – ПАЕ), рішеннями З'їзду адвокатів та рішеннями Ради адвокатів України.

Відповідно до частини 1 статті 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Згідно з частиною 3 статті 7 ПАЕ адвокат не має права в своїй професійній діяльності вдаватися до засобів та методів, які суперечать чинному законодавству. Статтею 9 Правил визначено, що конфлікт інтересів у діяльності адвоката є неприпустимим.

Відповідно до статті 9 ПАЕ під конфліктом інтересів слід розуміти суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками перед клієнтом, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його

професійних обов'язків, а також на вчинення чи не вчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності

Також в ПАЕ закріплені принципи: незалежності та свободи адвоката у здійсненні адвокатської діяльності, принцип дотримання законності, принцип пріоритету інтересів клієнта, принцип неприпустимості конфлікту інтересів, принцип конфіденційності, етичні аспекти відносин адвоката з державними органами, з органами досудового розслідування та адміністративної юрисдикції, стандарт дотримання принципу незалежності та пріоритетності інтересів клієнта у відносинах з органами досудового розслідування (статті 6, 7, 8, 9, 10, 46-47, 48 ПАЕ).

Системний аналіз зазначених статей Закону та ПАЕ свідчить про відсутність прямої заборони для адвокатів щодо прийняття протягом року після звільнення з органів прокуратури доручень від клієнтів про здійснення захисту у кримінальних провадженнях, процесуальне керівництво та публічне обвинувачення у яких здійснюється прокурорами тієї прокуратури, в якій працював адвокат до звільнення.

Отже, профільні правові акти, якими врегульовано засади адвокатської етики, обов'язки адвокатів, заборони і обмеження в адвокатській діяльності, не містять обмежень щодо здійснення адвокатської діяльності в контексті визначеної в зверненні проблематики.

В розумінні зазначеного правового регулювання, така діяльність не порушуватиме правила адвокатської етики і законодавства про адвокатуру при неодмінному дотриманні принципів недопущення конфлікту інтересів та несумісності, конфіденційності і безпеки адвокатської таємниці, свободи і незалежності адвоката, пріоритету інтересів клієнта.

В той же час антикорупційна складова проблематики регламентується профільним антикорупційним законодавством.

Закон України «Про запобігання корупції» визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.

Пунктом 3 частини 1 статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, забороняється протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

Отже, статтею 26 цього Закону визначені обмеження, які застосовуються після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Зазначені обмеження зводяться до недопущення створення корупціогенних факторів і виникнення

потенційного конфлікту інтересів між інтересами попередньої служби та сферою нової діяльності колишньої посадової особи.

Це узгоджується із загальновизнаними міжнародними антикорупційними стандартами, зокрема, пунктом «е» статті 12 Конвенції ООН про запобігання корупції, яка передбачає серед заходів, спрямованих на запобігання корупції в приватному секторі, запобігання виникненню конфлікту інтересів шляхом установаження обмежень, у належних випадках й на обґрунтований строк, стосовно професійної діяльності колишніх державних посадових осіб у приватному секторі після їхнього виходу у відставку або на пенсію, якщо така діяльність або робота безпосередньо пов'язана з функціями, що такі державні посадові особи виконували в період їхнього перебування на посаді або за виконанням яких вони здійснювали нагляд.

За таких обставин, з точки зору антикорупційного законодавства, прийняття адвокатом (колишнім працівником органів прокуратури) протягом року після звільнення з органу прокуратури доручень від клієнтів про здійснення захисту у кримінальних провадженнях, процесуальне керівництво та публічне обвинувачення у яких здійснюється прокурорами того ж органу прокуратури, може свідчити про порушення антикорупційних обмежень.

В той же час, Закон України «Про запобігання корупції» визначає Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування і реалізує державну антикорупційну політику (стаття 4).

Саме до повноважень НАЗК відноситься здійснення моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб, а також надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань застосування антикорупційного законодавства (стаття 11 Закон України «Про запобігання корупції»).

Отже, офіційне тлумачення антикорупційної складової питання звернення відноситься до виключної дискреції спеціального державного органу - НАЗК.
